

معرفی کتاب مدیریت نظام‌های اطلاعاتی

رحمان معرفت^۱

مدیریتی» به بحث دربارهٔ سازماندهی، مدیریت و جنبه‌های مختلف نظام‌های اطلاعات مدیریت می‌پردازد. با مطالعهٔ این بخش از نظر نویسنده، خواننده قادر به طراحی و اجرای نظام اطلاعات مدیریتی برای سازمان متبوع خود خواهد بود. توصیف مختصر کارکردهای مدیریت، تشریح سطوح مدیریت، و تبیین مدیریت به‌عنوان یک نظام کنترلی، تعریف نظام اطلاعات مدیریت و بیان ویژگی‌های نظام اطلاعات مدیریت و نقش آن در سازمان از موضوعات مطرح در این فصل است. نویسنده کتاب با بیان جنبه‌های مختلف نظام‌های اطلاعات مدیریت، مراحل مختلف طراحی نظام‌های اطلاعات مدیریت را بیان می‌دارد. کاربرد و نحوهٔ اجرایی کردن نظام اطلاعات مدیریت، همراه با رویکردهای توسعهٔ این نظام‌ها، ادامهٔ مباحث این فصل را شکل می‌دهد. نویسنده کتاب، هفت رویکرد را در ایجاد و توسعهٔ نظام‌های اطلاعات مدیریت (در صفحه‌های ۱۵ الی ۱۷) عرضه می‌دارد. نظام‌های اطلاعاتی مدیریت راهبردی به‌عنوان مجموعه‌ای از

Singh, S. R. *Information system management*. New Delhi: A. P. H.

Publishing Corporation, 2007.

ISBN: 81-313-128-1

مقدمه

بهره‌گیری از نظام‌های مدیریت اطلاعات در سازمان‌ها و مراکز علمی و تجاری روندی روزافزون داشته و خواهد داشت. اهمیت و نقش مهم نظام‌های اطلاعاتی در سازمان‌ها و نهادها بر همگان آشکار است. آشنایی با این نظام‌ها، ساختار آنها، و شیوهٔ معماری پایگاه‌های اطلاعاتی مدیریت داده می‌تواند در تسهیل مدیریت اطلاعات برای مدیران بسیار سودمند باشد. کتاب *مدیریت نظام‌های اطلاعاتی* اثر اس. آر. سینگ، در سال ۲۰۰۷ به‌وسیلهٔ انتشارات A.P.H. در دویست و هشتاد صفحه در کشور هندوستان منتشر شده است.

بخش‌های داخلی کتاب

فصل اول کتاب با عنوان «نظام اطلاعات

۱. عضو هیئت علمی گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه سمنان

نظام‌هایی که رقابت‌های تجاری حال و آینده را تحت تأثیر خود قرار خواهند داد در این فصل مورد توجه قرار می‌گیرند و ویژگی‌ها و دربارهٔ محدودیت‌های آنها بحث می‌شود. عوامل مؤثر بر موفقیت و شکست نظام‌های اطلاعات مدیریت در سازمان‌ها، بحث پایانی این فصل است.

فصل دوم کتاب به «مدیریت پایگاه داده‌ها»^۲ می‌پردازد. نویسنده کتاب با تشریح اهمیت اطلاعات برای بشر، همچون اهمیت آب و هوا و غذا برای بدن، سه عنصر مهم و اساسی برای ادامهٔ زندگی بشر را که شامل (۱) انرژی، (۲) منابع، و (۳) اطلاعات می‌باشد مورد توجه قرار می‌دهد. در این فصل، اهمیت و نقش رایانه‌ها و ارتباطات راه دور در مدیریت نظام‌های اطلاعاتی از دیدگاه‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفته است. تعریف اطلاعات و طبقه‌بندی نیازمندی‌های اطلاعاتی متخصصان برای تصمیم‌گیری‌های حرفه‌ای و طبقه‌بندی اطلاعات به‌دست آمده و قابل استفاده در سازمان‌ها، تشریح ویژگی‌های اطلاعات و مدیریت منابع اطلاعاتی بخشی از سایر موضوعات مطرح در این فصل است. عمدهٔ مباحث مطرح شده در کتاب حاضر در حوزهٔ مدیریت نظام‌های اطلاعاتی است. این کتاب برای کتابداران می‌تواند از این دیدگاه مفید باشد که مباحث مرتبط با حوزهٔ اطلاعات و مدیریت اطلاعات را پوشش می‌دهد.

فصل سوم کتاب به «نظام‌های پشتیبانی

تصمیم»^۳ می‌پردازد. این فصل، تصمیم‌ها و تصمیم‌گیری‌ها را دربردارد. فرایند تصمیم‌گیری که اولین بار توسط هربرت سایمون^۴ ارائه شد، در این فصل مورد توجه قرار می‌گیرد. انواع برنامه تصمیم‌ها شامل تصمیم‌های برنامه‌ای، غیربرنامه‌ای، و شبه‌برنامه‌ای مورد اشاره قرار می‌گیرد. در ادامه، تعریف نظام‌های پشتیبانی تصمیم، ویژگی‌های نظام‌های پشتیبانی تصمیم، انواع، اجزاء، مدل‌ها، و کارکردهای نظام‌های مذکور مورد توجه قرار می‌گیرد. توسعهٔ نظام‌های پشتیبانی تصمیم از دیگر بحث‌هایی است که در بخش‌های انتهایی این فصل نگاشته شده است.

عنوان فصل چهارم «مفاهیم نظام‌ها»^۵ است. نویسنده کتاب در صفحهٔ ۱۰۳ معتقد است که برای درک نظام‌های اطلاعات مدیریت، داشتن درک مناسبی از مفاهیم نظام‌ها ضروری است. در ابتدای فصل، انواع تعریف‌های موجود در مورد نظام آورده شده است. ویژگی‌های مشترک موجود در نظام‌ها (شامل اهداف، اجزاء، ساختار، رفتار و کارکرد، چرخهٔ حیات، محدودیت‌ها، و رابط‌های کاربری) شرح داده می‌شود و نیاز به تحلیل نظام‌ها از دیدگاه‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. چرخهٔ حیات پیشرفت نظام و محدودیت‌های موجود مورد بررسی قرار می‌گیرد. در ادامه، سازمان تجاری، به‌عنوان یک نظام، مورد کنکاش قرار می‌گیرد و اجرای آن مورد اشاره قرار می‌گیرد. در این فصل، مدل‌های نظام اطلاعات مدیریت نیز تشریح می‌شود و نقش کاربران در تحلیل و

2. Database management

3. Decision support systems

4. Herbert Simon

5. Systems concepts

طراحی نظام مدیریت اطلاعات مورد بررسی قرار می‌گیرد.

فصل پنجم «پشتیبانی اطلاعات برای کارکردهای مدیریتی»^۶ نام دارد. ساختارهای سازمانی و بحث پشتیبانی اطلاعاتی از آنها موضوع این فصل است. نقش نظام‌های اطلاعات مدیریت در برنامه‌ریزی، کنترل، تصمیم‌گیری در این فصل مورد اشاره قرار گرفته است. نظام‌های پشتیبانی‌کننده تصمیم و نظام‌های خبره، بحث پایانی این فصل را تشکیل می‌دهند.

فصل ششم با عنوان «توسعه و کاربرد نظام‌های اطلاعات مدیریتی»^۷ به توسعه و کاربرد این نظام‌ها و اهمیت آن در سازمان‌های تجاری می‌پردازد. عناصر مهم در طراحی و کاربرد نظام‌های اطلاعات مدیریتی و مراحل مطرح در طراحی آنها مورد توجه قرار می‌گیرد و در ادامه، چگونگی ارزیابی این نظام‌ها دستمایه بحث نویسنده کتاب قرار می‌گیرد.

فصل هفتم با عنوان «نظام‌های اطلاعات مدیریت در حوزه‌های کاربردی تجارت»^۸ به بحث درباره استفاده از نظام‌های اطلاعات مدیریت در حوزه‌های کاربردی متفاوت در بخش تجارت می‌پردازد. نویسنده کتاب معتقد است خواننده این فصل در پایان قادر خواهد بود تا برای هر حوزه‌ای یک نظام اطلاعاتی تعریف و طراحی کند. نظام‌های اطلاعات مدیریت در حوزه حسابداری،

امور مالی، نظام‌های اطلاعات جغرافیایی، نظام‌های اطلاعات منابع انسانی، نظام‌های اطلاعات اموال موجود، و نظیر آن از جمله نظام‌هایی هستند که در این فصل مورد توجه قرار گرفته‌اند.

فصل پایانی کتاب با عنوان «مفاهیم رایانه‌ای» نکات جالبی را مورد توجه قرار می‌دهد. اشاره به تاریخچه ابزارهایی که در طول تاریخ در حوزه پردازش داده و محاسبه به انسان کمک و یاری کرده‌اند، موضوع دیگر مطرح شده در این فصل است. چهار نسل رایانه‌ها و چگونگی توسعه آنها، انواع رایانه‌های موجود و مشخصات آنها، سیستم عامل، نرم‌افزار، و موضوعاتی از این دست مباحث پایانی کتاب را به خود اختصاص داده است. مفهوم پردازش داده، شبکه‌های رایانه‌ای و نظام‌های مدیریت پایگاه داده موضوعاتی است که در خلال صفحات پایانی قابل مطالعه و خواندن است.

با توجه به اهمیتی که نمایه‌های انتهایی کتاب در بهره‌گیری مؤثر از کتاب دارند، متأسفانه کتاب حاضر فاقد نمایه است. یکی دیگر از معایب کتاب حاضر، علی‌رغم محتوای جالب و قابل توجه برای کتابداران، نداشتن فهرست منابع و مآخذ است. کتاب حاضر می‌تواند برای دانشجویان کتابداری علاقه‌مند به آشنایی با مدیریت سیستم‌های اطلاعاتی مفید باشد.

6. Information support for management functions

7. Management information systems development and implementation

8. Management information systems in functional areas of business

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

اصلاحیه

در دوره بیستم، شماره اول، بهار ۱۳۸۸ در مقاله «امکان سنجی: ایجاد کتابخانه دیجیتال جهت پشتیبانی از برنامه‌های آموزش از راه دور دانشگاه پیام نور» رتبه علمی سرکار خانم دکتر صدیقه محمداسماعیل به جای استادیار به اشتباه دانشیار چاپ شده است.

ضمن تشکر از تذکر و یادآوری نویسنده مقاله، رتبه علمی ایشان تصحیح می‌گردد.

دفتر فصلنامه کتاب

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

فرم اشتراک فصلنامه کتاب

مشخصات مشترک

نام: نام خانوادگی:
نام سازمان (برای سازمان‌ها):
نشانی:
کدپستی: صندوق پستی:
شماره تلفن: شماره اشتراک (در صورت مشترک بودن):
شروع اشتراک از شماره: دوره:
لطفا این برگ را دقیق و خوانا تکمیل فرمایید و در صورت تغییر نشانی یا تلفن مراتب را به دفتر فصلنامه کتاب اطلاع دهید.

نحوه اشتراک

۱. واریز بهای اشتراک به حساب سیبا ۲۱۷۰۴۰۹۰۰۲۰۰۰ بانک ملی شعبه کتابخانه ملی ایران کد ۱۲۰۵
۲. تکمیل فرم اشتراک پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
۳. ارسال فرم اشتراک تکمیل شده و اصل فیش بانکی به نشانی دفتر فصلنامه کتاب.
۴. حق اشتراک سالانه ۵۰۰۰۰ ریال (برای دانشجویان ۲۵۰۰۰ ریال، ارسال فتوکپی کارت دانشجویی الزامی است).

نشانی: تهران، بزرگراه شهید حقانی، بلوار کتابخانه ملی،

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، دفتر فصلنامه کتاب. صندوق پستی: ۳۶۹۳ - ۱۵۸۷۵

تلفکس: ۸۸۶۴۴۰۹۸، پست الکترونیک: fasname@nlai.ir

نشانی در سایت کتابخانه: www.nlai.ir

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی